

ПРОМІЖНІ РЕКРЕАЦІЙНІ ПРОСТОРИ В ДИЗАЙНІ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Міське середовище ХХІ століття вирізняється від попередніх епох інноваційними рішеннями, новітніми технологіями, цікавими комбінаціями матеріалів і текстур, а також стихійними елементами – погодними явищами, сучасними транспортними засобами та ін. Воно наповнене великими й малими архітектурними об'єктами, різного роду інформацією, постійним рухом пішоходів, транспорту тощо... Як ще у сер. ХХ ст. помітив Дж. Саймондс, «наші міста, за невеликим виключенням, орієнтовані на шум, чад та штовханиною переповнених вулиць» (Саймондс, [1]). Але серед всіх цих компонентів наш погляд завжди «робить зупинку» на природних складових. У більшості випадків вони виглядають ошатно, розуміючи, що є єдиними представниками природного середовища в урбанізованому просторі. А часом – тендітно і не акцентовано, виринаючи серед міського бетонного й цегляного загалу, нагадуючи про себе невеличкими локальними плямами... Часом, саме ці невеликі ділянки на щоденному шляху по справах на шаленій швидкості нагадують нам про те, що варто зупинитися, відпочити, переключитися на позитивні емоції. Вони стають нашими психологічними, фізичними та емоційними рятівниками, надаючи нам такого необхідного короткого рекреаційного відпочинку. Вони не виступають знаковими в містобудівній структурі, потужними для рекреаційної діяльності та домінуючими у композиції конкретного міського простору. Але вони є щоденними приємними проміжними зупинками нашого зору, ніжними естетичними острівцями серед бруталного масиву оточуючих будівель і споруд.

Ці ландшафтні ділянки не часто є сферою окремої діяльності ландшафтних архітекторів і дизайнерів. Ними займаються «разом з іншими», але більш потужними архітектурними об'єктами – на їхніх генеральних планах, фрагментах вхідних груп тощо. Але часто саме ці проміжні ділянки в міському середовищі додають форму, пляму, запах і звук природи, пульсуючого відчуття життя (рис. 1).

Проміжний рекреаційний простір – це незначний за площею простір, розташований біля будівлі або є її складовою частиною, з елементами природного середовища – рослинністю, геопластиком, водними пристроями). Головне призначення такого простору – забезпечення різних видів рекреаційної діяльності людини, а також поліпшення екологічних,

естетичних, функціональних характеристик архітектурного середовища (Крижановська, Смірнова, [2]).

Рис. 1. Приклади проміжних рекреаційних просторів у містах
(на основі матеріалів з відкритих джерел [3])

Проміжні рекреаційні простори можуть бути ізольованими та відкритими (за [2]). Простори, ізольовані від зовнішніх впливів, розташовані у просторовій структурі архітектурного об'єкту. Тоді вони є його невід'ємною складовою і їх вирішення узгоджене із будівлею. До проміжних рекреаційних просторів відкритого типу відносяться відкриті ділянки житлових будинків (дахи, балкони, лоджії, тераси, озеленені дворики), невеликі ландшафтні ділянки у міських просторах. Вони є невід'ємними учасниками конкретного міського середовища і заслуговують на не меншу увагу, ніж попередні. Підходи до їх дизайну можуть бути різними, але найбільше вирізняються два. Перший – заповнення відкритої ділянки новим рослинним матеріалом відповідно до загального рішення простору. Найбільш часто зустрічається в процесі дизайну урбанізованого середовища. Другий – збереження існуючої рослинності і самої автентичної ділянки. Такі рішення вперше зустрічаються в Новій Зеландії, де таким чином намагаються зберегти аборигенну рослинність, навіть, на невеликих ділянках.

Все вищевказане доводить, що в міському середовищі важливим є кожний його елемент, у тому числі – проміжні рекреаційні простори, які варті уваги й нових креативних рішень.

Література

1. Саймондс Дж.О. *Ландшафт и архитектура*. М.: Стройиздат, 1964. С. 165.
2. Крижановська Н.Я. Смірнова О.В. *Екодизайн: Конспект лекцій для студентів 5 курсу за спеціальністю 191- Архітектура та містобудування, освітня програма підготовки магістрів «Дизайн архітектурного середовища»*. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2019. С. 39.
3. Reinterpreting Nature in Design: 30 Urban Benches that you Instantly Want On Your Street URL: <https://www.designrulz.com/urban-benches-smart-city/> (дата звернення: 23.04.2023 р.).